

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ
ระหว่างประเทศ
(องค์การมหาชน)

หัตถกรรม
ที่ใกล้
สูญหาย
Forgotten
Heritage

หนังใหญ่

ศิลปะชั้นสูงที่ใกล้สูญหาย

“หนังใหญ่” เป็นมหรสพที่มีมาแต่สมัยโบราณ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทยได้รับการยกย่องว่าเป็นศิลปะการแสดงชั้นสูง ที่ใช้ตัวหนังแกะสลักขนาดใหญ่เป็นตัวละคร โดยมีผู้เชิดแผ่นหนังให้เกิดเงาบนจอ และใช้การพากย์ การเจรจา เป็นการดำเนินเรื่อง เป็นการแสดงที่รวบรวมศิลปะที่ทรงคุณค่าหลายแขนงเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งงานด้านจิตรกรรม งานแกะสลัก และการแสดงนาฏศิลป์ที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันในทุกด้านเพื่อให้ผลงานหนังใหญ่ออกมาได้สมบูรณ์ และสวยงาม

หนังใหญ่เดิมเป็นการแสดงที่ใช้เล่นเฉพาะในราชสำนักที่เรียกว่า ‘หนัง’ เพราะสิ่งที่ใช้แสดง คือ “หนังวัว หรือ หนังควาย” แกะสลักเป็นตัวละครต่าง ๆ ผสมผสานร่วมกับงานจิตรกรรมไทยวาดลวดลายเพื่อผูกสายให้ต่อเนื่องกัน ไม่ให้เส้นขาดออกจากกันจึงค่อยนำมาแกะสลักหรือต่อกลวดลายด้วยความวิจิตรบรรจง แล้วลงสีเพื่อเพิ่มความชัดเจนให้เกิดเป็นมิติความสวยงามเมื่อยามนำตัวหนังมาเชิดเข้ากับแสงไฟเมื่อทำการแสดง ตัวหนังใหญ่ต้องทำการผูกกับไม้ตบสำหรับนักแสดงได้เชิดด้วยท่าทางที่เข้าจังหวะกับเสียงดนตรีปี่พาทย์ และบทพากษ์บทเจรจา ทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราว และให้อรรถรสแก่ผู้ชมได้อย่างสมบูรณ์ การแสดงหนังใหญ่จึงมีคุณค่าทางศิลปะสูง เป็นการแสดงที่บางบอกถึงเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมของชาติไทยสืบมาจนถึงปัจจุบัน

คุณค่า ความสำคัญ ทางวัฒนธรรมของงานหนังใหญ่

หนังใหญ่ เป็นศิลปะการแสดงที่เก่าแก่ชนิดหนึ่งของไทย กล่าวกันว่ามามีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย แต่หลักฐานการแสดงหนังใหญ่ เริ่มมีตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) การแสดงที่ใช้ตัวหนังขนาดใหญ่เป็นตัวละคร โดยมีผู้เชิดให้เกิดเงาบนจอ และใช้การพากย์ การเจรจา ดำเนินเรื่อง โดยปรากฏหลักฐานที่กล่าวถึงหนังใหญ่ที่เก่าแก่ที่สุดในกฎมณเฑียรบาล สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ หนังใหญ่จึงได้รับการยกย่องว่าเป็น มหรสพชั้นสูง ที่มักถูกจัดขึ้นในงานพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น พิธีอภิเษก ของกษัตริย์และเจ้านาย พระราชพิธีเกี่ยวกับความตาย และการแสดง ในงานสมโภชต่าง ๆ ในราชสำนัก

ในอดีตการแสดงหนังใหญ่อยู่ภายใต้การดูแลของราชสำนัก สืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งอยู่ ภายใต้การดูแลของกรมศิลปากร ในขณะเดียวกันก็มีคณะหนังใหญ่ ของสามัญชนเกิดขึ้นในหลายจังหวัด เช่น เพชรบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี และราชบุรี เป็นต้น

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ได้อุปถัมภ์การแสดงหนังใหญ่ที่เกิดขึ้นที่วัด ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางของ ชุมชน จนมีการสืบทอดกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นในสมัยพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) มีคณะหนังใหญ่ที่มีชื่อเสียง ได้แก่

- 1.หนังใหญ่วัดขนอน ตำบลสร้อยฟ้า อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
- 2.หนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
- 3.หนังใหญ่วัดบ้านดอน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
- 4.หนังใหญ่วัดตะเคียน ตำบลท้ายตลาด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
- 5.หนังใหญ่วัดพลับพลาชัย อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
- 6.หนังใหญ่วัดตะกุก อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในปัจจุบันผู้สืบสานการแสดงหนังใหญ่คงเหลือเพียงคณะ หนังใหญ่วัดขนอน วัดสว่างอารมณ์ และวัดบ้านดอนเพียงเท่านั้นที่ยัง คงสืบทอดการแสดงมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนคณะหนังใหญ่ วัดตะเคียน วัดพลับพลาชัย และวัดตะกุกไม่มีผู้สืบทอดรูปแบบการแสดง คงเหลือไว้เพียงตัวหนังโบราณที่ทางวัดได้ทำการเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี

เอกลักษณ์ทางกายภาพ และเอกลักษณ์ ที่โดดเด่นในงานหนังใหญ่

เอกลักษณ์ของหนังใหญ่ คือ ความงดงามของตัวหนังที่ถูกแกะสลักเป็นลวดลายที่มีความประณีต สะท้อนให้เห็นทักษะฝีมือเชิงช่างชั้นสูง ผ่านแผ่นหนังขนาดใหญ่ที่มีขนาดมากกว่าแผ่นหนังตะลุงเกือบ 5 เท่า โดยนิยมนำมาแกะสลักเรื่องราว รามเกียรติ์ ใช้แสดงได้ทั้งกลางวันและกลางคืน โดยมีความแตกต่างกันดังนี้

- หนังที่ใช้แสดงกลางคืน เรียกว่า หนังกลางคืน มีสีพื้นตัวหนังเป็นสีดำกับสีขาวของช่องไฟตัวลาย ได้แก่ หนังใหญ่วัดบ้านดอน จังหวัดระยอง

- หนังที่ใช้แสดงได้ทั้งกลางวันและกลางคืน เรียกว่า หนังกลางวัน มีหลายสีบนตัวหนัง ได้แก่ สีขาว สีดำ สีเขียว สีเหลือง สีแดง ฯลฯ พบได้ 2 แห่ง คือ วัดขนอน จังหวัดราชบุรี และวัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี

ซึ่งเอกลักษณ์ของหนังใหญ่ตามรูปแบบราชสำนักของกรมศิลปากรและแบบพื้นบ้านมีความแตกต่างกันในหลายด้าน แต่ล้วนแล้วมีจุดประสงค์เดียวกันคือการแสดงเพื่อความบันเทิงแก่ผู้ชม โดยมีความแตกต่างกันตั้งแต่กระบวนการผลิต และวิธีการแสดง เนื่องจากกรมศิลปากรจะมีบุคลากรที่มีความพร้อมในทุกด้าน ที่มาจากราชราชการในสังกัด จึงมีกระบวนการทำหนังใหญ่ตามจารีตประเพณีโบราณที่มีความละเอียดในทุกขั้นตอน ประกอบกับท่วงท่าการเชิดในการแสดงหนังใหญ่ล้วนปฏิบัติตามแบบพื้นฐานของท่าทางจากการแสดงโขนเป็นหลัก แบ่งบทบาทการเชิดตามประเภทตัวหนังอย่างชัดเจน ในขณะที่หนังใหญ่พื้นบ้าน ผู้เชิดจะไม่มีพื้นฐานการแสดงโขน มีการสืบทอดกันในห้องถิ่นกันเองโดยไม่มีบุคลากรที่มีพื้นฐานทางนาฏศิลป์ถ่ายทอดให้ หนังใหญ่พื้นบ้านจึงเป็นการแสดงที่ไม่มีพิธีรื่อง ใช้งาพากซ์และบทจรจาที่ผู้ชมเข้าถึงได้ง่าย จึงกล่าวได้ว่าการแสดงหนังใหญ่รูปแบบราชสำนัก และรูปแบบพื้นบ้าน มีจุดเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน แต่แฝงเอาไว้ด้วยจิตวิญญาณอันทรงคุณค่าทางด้านงานศิลปวัฒนธรรมเอาไว้ได้อย่างสมบูรณ์

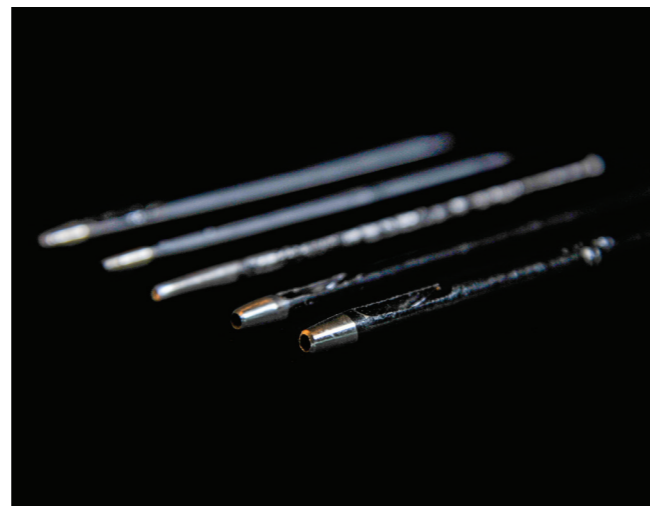

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะเชิงช่าง และเทคนิค หรือขั้นตอน กระบวนการในงานหนังใหญ่

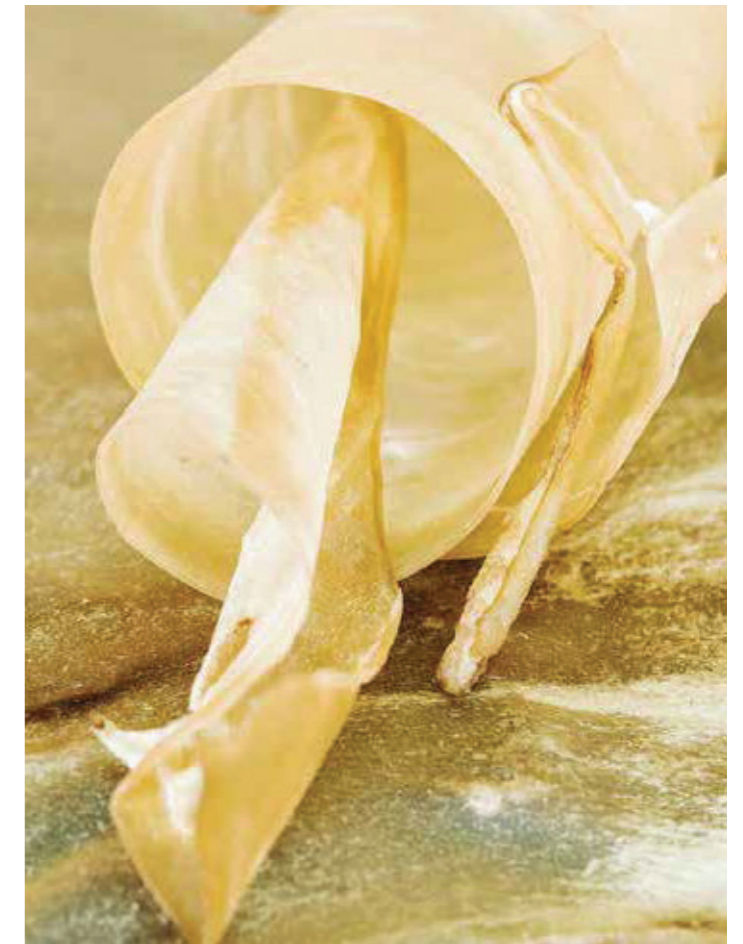
การแสดงหนังใหญ่นอกจากจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติไม่ให้สูญหายไปแล้ว ยังมีความเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาช่างในการสร้างสรรค์ตัวละครหนังใหญ่ที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถของช่างฝีมือหลายแขนงเอาไว้ในผลงานเพียง 1 ชิ้น คือ งานจิตรกรรม งานแกะสลัก และความงดงามทางด้านนาฏศิลป์ โดยมีวิธีการผลิตหนังใหญ่ ดังนี้

- การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการทำหนังใหญ่
 - หนังวัวหรือหนังควาย
 - มุกหรือตุ้ดตุ้ สำหรับตอกแกะสลักกลดลาย
 - เขียงหรือทังไม้
 - มีดฉลุลาย
 - สี ใช้สำหรับระบายตัวภาพ
 - ดินสอ และกระดาษร่างภาพ
 - ค้อนไม้
 - ไม้คานหนัง หรือไม้ตีหนัง

• การฟอกหนัง

การฟอกหนังแบบโบราณจะนำหนังสดมาหมักกับน้ำปูนขาว แล้วนำมาตำใส่ครกจนนิ่ม จากนั้นนำไปแช่ในน้ำลูกดอก ลำโพง 3-5 วัน เพื่อฟอกเอาพังผืดและไขมันออก นำกลับขึ้นมาตำอีกครั้งแล้วนำไปซิงให้ตึง ผึ่งแดดให้แห้งเมื่อหนังเริ่มแห้งสนิททำความสะอาดอีกครั้งโดยใช้กะลามะพร้าว มีด สิว เปลือกหอย กาบ ชูดพังผืดและขนออกจนกระทั่งหนังทั้งผืนบางสม่ำเสมอ การฟอกหนังแบบโบราณเป็นกรรมวิธีที่เรียกว่า “ฆ่าหนังให้ตาย” เพื่อให้หนังเรียบ ไม่หึงงอ คงความเรียบแบนนี้ร้อยปี

- การออกแบบลวดลายหนังใหญ่

ในอดีตการออกแบบลวดลายหนังใหญ่ โดยช่างที่ชำนาญ การจะทำการผูกลายโดยใช้เหล็กที่เรียกว่า “เหล็กจาร” เขียนลงบนผืนหนัง รอยเหล็กแหลมที่เขียนลงบนผืนหนังสามารถลบออกได้ง่าย เพียงแต่ใช้น้ำเช็ดรอยที่เขียนก็ลบออกได้ แต่ปัจจุบันเปลี่ยนมาใช้การออกแบบลงบนกระดาษก่อน เมื่อแก้ไขจนลงตัวจึงนำไปยอขยายตามต้องการ แล้วจึงนำแบบไปฉีกลงบนผืนหนังเพื่อนำไปตอกฉลุลวดลาย

- การฉลุลวดลายตัวหนัง

การฉลุลวดลายตัวหนังจะใช้ตาไก่ตอก และมิดแกะสลัก การฉลุมีสองแบบคือ “แบบหน้าเต็ม” คือ การฉลุเอาเส้นตา คิ้ว วงหน้า ขอบแขนออก “การฉลุแบบหน้าแหวะ” คือ การฉลุส่วนอื่น ๆ ออกให้เหลือเฉพาะเส้นวงหน้า ตา คิ้ว ปาก หรือเส้นขอบแขน คอ ส่วนที่เป็นลวดลายและเส้นต่าง ๆ ช่างแกะสลักจะใช้ “ตุ้ดตุ้หรือมุก” ตอกออกเรียกว่าตุ้ดมุก และใช้มิดแกะสลักในส่วนที่ต้องการให้เกิดช่องไฟ ถ้าลวดลายกลมหรือไขปลา ช่างจะใช้มุกตอกตามลวดลาย ส่วนลายในส่วนที่ใหญ่หรือลักษณะเป็นเหลี่ยม ๆ จะใช้มิดแกะสลัก มุกมีหลายขนาดเรียกว่า มุกใหญ่ มุกกลาง มุกยอด การแกะในบางมุมช่องไฟของลวดลายใช้ลวดขนาดต่าง ๆ เพื่อให้แสงไฟส่องเห็นเป็นรูปทรงงดงาม ในส่วนที่เป็นลายโปร่งจะเป็นสีขาว การฉลุลายตัวหนังจะเริ่มจากลวดลายที่มีขนาดใหญ่ ก่อนเพื่อสร้างเค้าโครงของตัวหนัง ในสมัยโบราณใช้สิ่วเป็นเครื่องมือหลัก เช่น สิ่วโค้ง สิ่วเล็ก สิ่วตรง สิ่ววี ปัจจุบันช่างพัฒนา มาเป็นการใช้มิดที่ประดิษฐ์ขึ้นเองโดยเฉพาะเมื่อนำมาฉลุลวดลายจะจับโคนด้ามมิดถนัดมือ ใช้ทั้งไม้หรือเซียงรองไว้ด้านล่าง เพื่อให้ปลายมิดกดทะลุลงเซียง ลายตัวหนังจึงสวยงามงดงาม ส่วนการตอกแกะสลักตัวหนังเพื่อการแสดง ช่างจะใช้มุกขนาดใหญ่เมื่อดูหนังในระยะไกล ลวดลายจะปรากฏชัดเจน ในทางกลับกันถ้าตัวหนังใช้เพื่อประดับตกแต่งช่างจะเปลี่ยนมาใช้มุกขนาดย่อมลงมา เพื่อเพิ่มรายละเอียดของลวดลาย เนื่องจากตัวหนังเหล่านี้มองในระยะใกล้

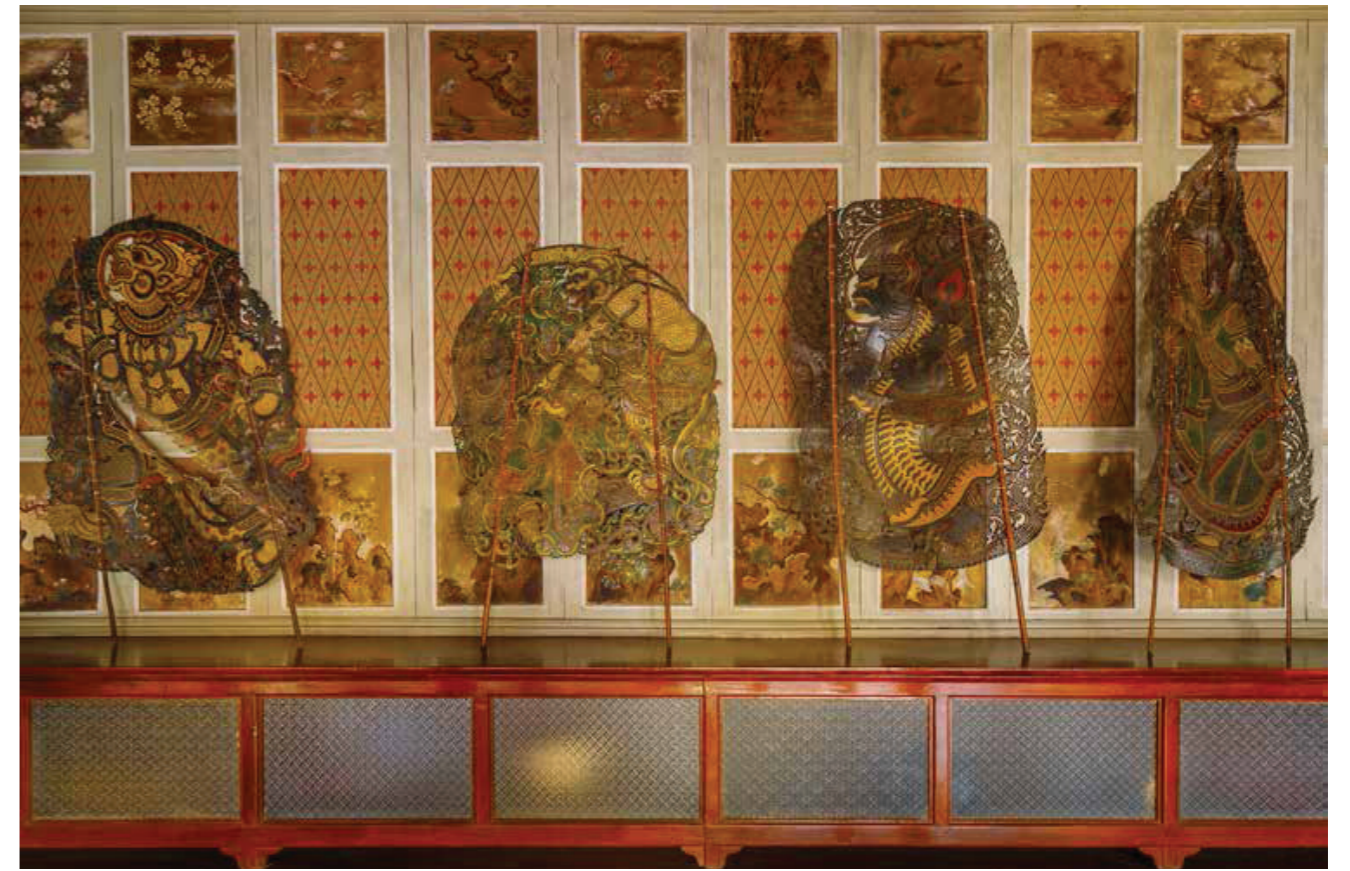

- การลงสีบนตัวหนัง

การลงสีบนตัวหนังใหญ่จะลงทั้งด้านหน้าและด้านหลัง หนังที่ใช้แสดงกลางคืนจะใช้โทนสีดำหรือสีน้ำตาลแดงเป็นหลัก เน้นที่หน้าตัวภาพและขอบตัวหนัง ส่วนหนังที่ใช้แสดงกลางวันแสงจะเข้าจากรอบด้านข้างจึงลงสีให้ สดใส เช่น สีเขียว สีเหลือง สีฟ้า เป็นต้น

- การทำไม้ดัดหรือไม้คาบหนัง

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำหนังใหญ่ ด้วยวิธีการผูกไม้สำหรับเชิด เรียกว่า “ไม้ดัดหนัง” หรือ “ไม้คาบหนัง” ถ้าเป็นหนังตัวเล็กใช้ไม้ประกบเป็นไม้ดัดคู่เดียว ถ้าเป็นตัวหนังใหญ่จะใช้ไม้ประกบเป็นไม้ดัด 2 คู่ ให้ห่างกันพอสมควร ไม้ดัดหนังนิยมใช้ไม้ไผ่สีสุกตากแห้งหรือไม้หลาวชะโอนที่แก่จัดเหลาให้มีขนาดเล็ก ด้านในแบนเรียบติดกับผืนหนังเหลาให้มน ไม่ให้หนาหรือบางจนเกินไป ขนาดของไม้ดัดหนังหนาประมาณ 0.5-1 นิ้ว ส่วนปลายเรียวเล็กกว่าส่วนโคนเล็กน้อย ต้องนำไม้ดัดหนังมารมควันไฟเสียก่อนเพื่อกันมอดหรือแมลงกินไม้การผูกไม้ดัดหนังต้องใช้หวายที่เหลาเป็นเส้นเล็ก ๆ ผูกให้แน่นเหมือนกับการผูกขอบกระดิ่ง หรือขอบตะแกรง เหลือโคนให้ยาวลงมาสำหรับจับเชิด เป็นอันเสร็จสมบูรณ์

ครูจพรรณี ถาวรกุลพงษ์
ครูช่างศิลปหัตถกรรม ประจำปี 2558

ครูวีระ มีเหมือน
ครูศิลปของแผ่นดิน ประจำปี 2552

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา ของงานหนังใหญ่

ความเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคมของคนหนังใหญ่ส่งผลกระทบต่อความนิยมในการแสดงหนังใหญ่ลดลงไปมากกว่าในอดีตหลายเท่าตัว ส่งผลให้เยาวชน คนรุ่นใหม่ไม่รู้จักการแสดงหนังใหญ่และไม่ให้ความสนใจเท่าใดนัก กลุ่มคนหนังใหญ่ที่ยังคงเหลืออยู่จึงต้องเริ่มปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของการแสดงหลายด้าน เช่น ปรับปรุงรูปแบบ การแสดงให้มีความน่าสนใจ ปรับเปลี่ยนการให้แสงสว่างแก่ตัวหนังโดยใช้ระบบไฟฟ้าที่ทันสมัย ตลอดจนปรับเปลี่ยนการแต่งกายของผู้แสดงให้เป็นไปตามสมัยนิยม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมให้การแสดงหนังใหญ่มีความน่าสนใจและคงอยู่ได้ในยุคปัจจุบัน

การแสดงหนังใหญ่ในปัจจุบันยังคงมีการสืบทอดทั้ง 2 รูปแบบ คือ แบบราชสำนักที่สืบทอดโดยกรมศิลปากรและแบบพื้นบ้านที่สืบทอดโดยคนหนังใหญ่เอกชนที่มีไม่ได้มีการสืบทอดจากราชสำนักโดยตรง แต่สร้างสรรค์การแสดงขึ้นใหม่โดยได้รับอิทธิพลจากราชสำนัก โดยเฉพาะหนังใหญ่วัดxonอน ซึ่งเป็นคณะที่มีประวัติความเป็นมายาวนานและมีชื่อเสียงมากที่สุดและยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการแสดงหนังใหญ่ปัจจุบันมีเหลือเพียง 3 คณะ คือหนังใหญ่วัดชนอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี หนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และหนังใหญ่วัดบ้านดอน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และมีคณะโขนหลวงสังกักรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรมอีกด้วย หนังใหญ่วัดชนอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ครูจพรรณ์ ดาวรรณกุลพงษ์ ผู้จัดการคณะหนังใหญ่ วัดชนอนคนปัจจุบัน ยังจดจำพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงพระราชทานแก่ ครูฉลาด ดาวรรณกุลพงศ์ ครูสอนการแสดงหนังใหญ่ วัดชนอน เมื่อครั้งที่ครูฉลาดได้มีโอกาสพาคณะหนังใหญ่ไปทำการแสดงที่กระทรวงวัฒนธรรม ปี พ.ศ. 2532 “ฝึกไว้ให้มากๆ ฝึกไว้ให้เป็นเยาวชนของหมู่บ้านวัดชนอน จะได้สืบทอดต่อเนื่อง” พระราชดำรัส ยังคงตราตรึงอยู่ในหัวใจของคณะหนังใหญ่วัดชนอน มาจนถึงปัจจุบัน กลุ่มคณะหนังใหญ่วัดชนอนจึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจ สืบสานภูมิปัญญาแขนงนี้เอาไว้ โดยจัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรม มีการฝึกสอน การเชิดหนังใหญ่ให้แก่เยาวชนและบุคคลที่สนใจอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน ทำให้ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น และยังคงสืบสานอุดมการณ์อันแน่วแน่ที่จะอนุรักษ์ศิลปะการแสดงหนังใหญ่ให้ยั่งยืน และมีแนวคิดที่จะบูรณาการศิลปะให้มีความร่วมสมัยอย่างสร้างสรรค์ โดยจะยังคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาดั้งเดิมที่บรรพบุรุษถ่ายทอดมาให้ และผลิตเยาวชนรุ่นใหม่ขึ้นมาช่วยสืบทอดศิลปะการแสดงหนังใหญ่ไม่ให้เกิดสูญหายไปจากหน้าประวัติศาสตร์ไทย

การถ่ายทอดส่งต่อภูมิปัญญาเพื่ออนุรักษ์สืบสาน และพัฒนาสร้างสรรค์ต่อยอดงานหนังใหญ่

หนังใหญ่ เดิมเป็นเพียงมหรสพที่ทำการแสดงเฉพาะในราชสำนักเท่านั้น สามัญชนจึงมีโอกาสน้อยหรือแทบไม่มีสิทธิ์ในการรับชม นับตั้งแต่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ศิลปะไทยถูกลดบทบาททลงจนไม่สามารถประกอบกิจกรรมรื่นเริงได้มาก หนังใหญ่ที่เป็นของราชสำนักจึงถูกทิ้งขว้างโดยไม่ได้รับการสืบสานต่อ จนกระทั่งปี พ.ศ.2517 หนังใหญ่ถูกหยิบขึ้นมาปิดฝุ่นให้เป็นที่สนใจของสังคมอีกครั้ง เกิดเป็นการฟื้นฟูและการหวนกลับมาอย่างจริงจัง จนทำให้หนังใหญ่ได้รับรางวัลมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หรือ ICH จากองค์การยูเนสโก ซึ่งเป็นรางวัลทรงคุณค่า เป็นการยกระดับศิลปะแขนงนี้ให้คนรุ่นหลังเห็นความสำคัญ เพราะเป็นความจริงที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าคนรุ่นหนุ่มสาวที่อยากเป็นช่างฝีมืออาจลดลงไปตามกาลเวลา แต่หากได้ลองสัมผัสและเรียนรู้ไปถึงแก่นแท้ของภูมิปัญญา จะทราบว่าหนังใหญ่เป็นหัตถกรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์

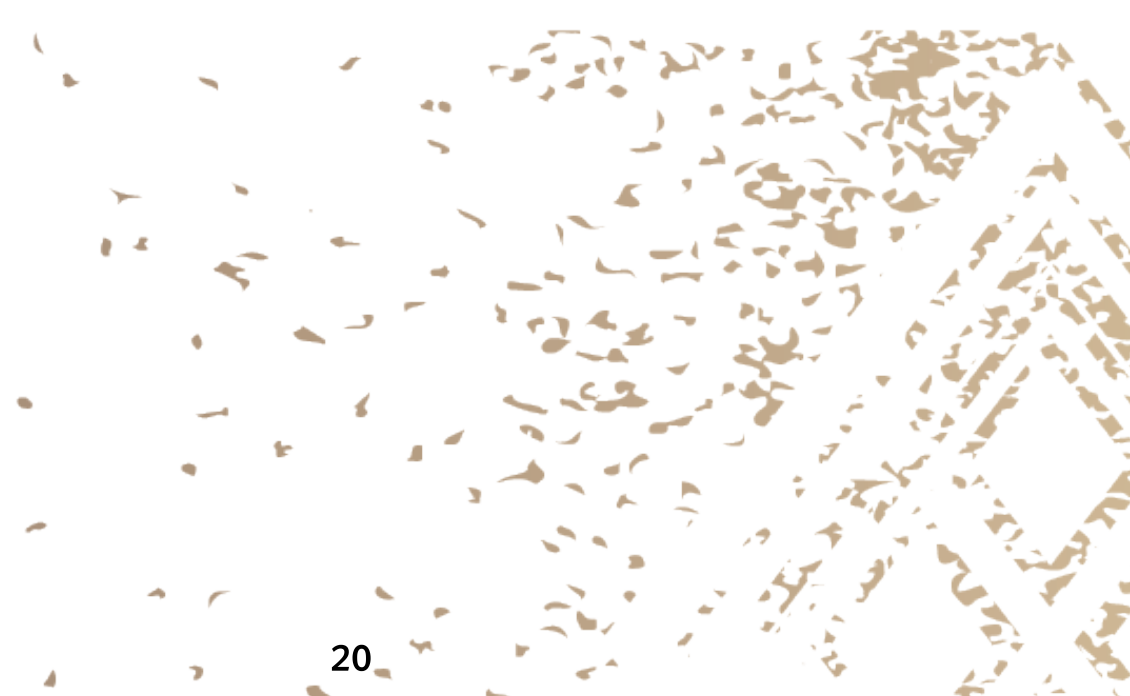
ครูจพรรณ์ ดาวรรณกุลพงษ์ ผู้สืบทอดภูมิปัญญาการทำหนังใหญ่วัดชนอน เล็งเห็นความสำคัญในการสืบสานภูมิปัญญาโบราณแขนงนี้ให้คงอยู่ได้ต่อไปในอนาคต จึงได้มีการปลูกฝังเยาวชนให้รู้ถึงคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเริ่มจากในห้องเรียนและส่งต่อไปยังหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น จนงานหนังใหญ่เริ่มกลับมาเป็นที่รู้จักอีกครั้ง นับเป็นความภาคภูมิใจที่หนังใหญ่วัดชนอนยังคงสามารถธำรงรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาที่ถูกส่งต่อมาอย่างยาวนานให้คงอยู่ได้อย่างยั่งยืนในปัจจุบัน

“หนังสือเป็นมรดกภูมิปัญญาอันเก่าแก่ของชาติ ที่ลูกหลานไทยควรเห็นคุณค่า เปิดใจและลองศึกษารากเหง้าความเป็นมา จะพบว่าหนังสือใหญ่เป็นงานหัตถศิลป์เชิงช่างที่น่าภาคภูมิใจ เราควรร่วมกันอนุรักษ์ไว้ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา”

ครูวีระ มีเหมื่อน
ครูศิลป์ของแผ่นดิน
ประจำปี 2552

ครูจพรรณี ถาวรกุลพงษ์
ครูช่างศิลปหัตถกรรม ประจำปี 2558

**ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ
ระหว่างประเทศ**
(องค์การมหาชน)

